ВСС-12988 16-10-2026

ДО
ПРОКУРОРСКА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ,

В качеството ми на кандидат за изборен член на Висшия съдебен съвет от професионалната квота на прокурорите, представям отговори на въпросите и допълнителните въпроси, отправени от Сдружение „Съюз на българските адвокати", към кандидатите за изборни членове на ВСС и към мен конкретно:

1. Как ще подобрите прозрачността, ефективността и законосъобразността на комисиите по професионална етика към прокуратурите и към Прокурорската колегия?

Ще настоявам за единна методика, проверими източници и срокове за всяка проверка. Комисията трябва да уведомява засегнатия магистрат, да му предоставя относимите материали и възможност да отговори, а крайното становище да отделя установените факти от оценката. Обезличените решения и обобщената практика следва да се публикуват, за да има еднакъв стандарт. Членовете трябва да декларират конфликт на интереси и да се отвеждат при предходни служебни или лични отношения.

2. Как ще подобрите прозрачността и контрола върху прилагането на принципа на случайното разпределение по чл.9 от ЗСВ в прокуратурата?

Необходим е непроменяем електронен журнал за всяко разпределение и преразпределение, с основание, време и лице, извършило действието. Правилата за групите дела, натовареността и изключенията трябва да са предварително публикувани. Ще подкрепя независими периодични технически одити, автоматични сигнали при необичайни отклонения и публични обобщени данни за ръчните намеси. Изключението е допустимо само с мотивиран акт и последваща проверка.

3. Как ще гарантирате, че решенията на Прокурорската колегия няма да се предопределят от главния прокурор или от временно изпълняващия функциите? Ще гласувате ли против немотивирани предложения, внесени от него?

Гаранцията е в личната независимост на всеки член и в процедурата - материали, публикувани предварително; открито обсъждане; декларации за контакти и зависимости; индивидуално мотивиране на гласа.

Да, ще гласувам против предложение, което не съдържа достатъчни факти и критерии, независимо от вносителя. Ако данните могат да бъдат допълнени, ще поискам отлагане, а не формално одобрение.

4. Каква процедура за избор на главен прокурор ще подкрепите и по какви критерии ще гласувате?

Подкрепям процедура с достатъчен срок за номинации, пълна проверка на имуществените и професионалните данни, публична концепция, изслушване на живо и въпроси от магистрати, адвокатура, академична общност и граждански организации. Допустимите въпроси трябва да са относими и публикувани, а отказът да се зададе въпрос - мотивиран. Всеки член следва да публикува лични мотиви.

Ще оценявам почтеност, независимост, качество на прокурорската работа, управленски резултати, отношение към правото на защита, способност за работа с европейските институции, конкретен план за натовареността и готовност за отчетност. Нито подкрепа от влиятелна фигура, нито висок ранг могат да заместят тези критерии.

5. Как оценявате механизма за разследване на главния прокурор и заместниците му? Ще предложите ли промени и какви?

Механизмът е необходим, защото обичайният йерархичен модел не може сам да гарантира независимо разследване на ръководството на най-високо ниво. Той трябва да има предвидим избор на независим прокурор, реална организационна автономия, собствен ресурс, защита от кадрово въздействие и съдебен контрол върху ключови откази и прекратявания.

Необходимо е да се публикуват обезличени данни за постъпилите сигнали, сроковете и резултатите, без да се нарушава тайната на разследването. ВСС следва да следи механизма институционално, но да не обсъжда доказателствата по конкретно висящо дело.

6. Какви изводи правите от случая „Мартин Божанов“ за кадровата политика в прокуратурата? Какви мерки ще предложите срещу неформални мрежи на влияние при назначенията и повошенията?

Без да предрешавам индивидуална отговорност, публично известните данни показват риска, който възниква при недекларирани контакти, посредници и съчетаване на кадрово, дисциплинарно и процесуално влияние. Необходими са регистър на служебните срещи, правила за контакти по висящи кадрови и дисциплинарни въпроси, задължителен отвод, проверка на необясними модели при назначенията и защитен канал за сигнали.

При данни за престъпление материалите се изпращат на компетентния орган; при етично или дисциплинарно нарушение се провежда самостоятелна процедура с право на защита. Резултатите трябва да се огласят в допустимия от закона обем.

7. Ще настоявате ли указанията на по-горестоящия прокурор да бъдат винаги писмени и мотивирани, а отнемането на преписки да се отчита статистически и публично?

Да. Указанието трябва да съдържа фактическо и правно основание, да се регистрира в УИС и да е достъпно за служебен контрол. Отнемането и преразпределянето на преписка трябва да се допуска само на законово основание, с мотиви и електронна следа. Ще подкрепя периодична обезличена статистика по орган, основание и резултат, така че да се виждат необичайни концентрации, без да се разкрива защитена информация.

8. Как ще допринесете за изпълнение на решенията Европейския съд по правата на човека по групите дела „С.З. срещу България“ и „Колеви срещу България“?

Тези решения изискват практически ефективни разследвания и гаранции, че производство срещу висш прокурор не зависи от лице, което може да бъде засегнато от резултата. Ще настоявам за анализ на причините за забавяне и прекратяване на тежки дела, планове по стари производства, специализирано обучение и измерване на качеството, а не само на броя актове. За механизма срещу главния прокурор са нужни автономен ресурс, защита на разследващия прокурор и ефективен съдебен контрол. ВСС трябва ежегодно да публикува напредъка по общите мерки, без да се намесва в конкретни дела.

9. Как следва да реагира Прокурорската колегия при данни за натиск върху защитници, като привличане на адвокати като обвиняеми или призоваването им като свидетели заради действията им по защита, претърсвания в адвокатски кантори или използване на специални разузнавателни средства?

Сигналът трябва да получи незабавна независима проверка, когато адвокат е привлечен, разпитан или наблюдаван във връзка с действия по защита. Трябва да се проверят законовото основание, разрешението, необходимостта и защитата на адвокатската тайна. Колегията не може да решава делото, но може да изиска институционален отчет, да сезира компетентните органи и да започне дисциплинарна процедура при данни за нарушение. Необходим е постоянен диалог с адвокатските органи и обезличена статистика за подобни случаи.

10. Какви мерки ще предложите срещу продължителните досъдебни производства и за своевременен достъп на защитата до материалите?

Ще предложа информация в електронен вид за продължителността на делата, автоматични сигнали при бездействие, план на разследването по сложните дела и периодичен мотивиран контрол от по-горестоящ прокурор. Причините за забавяне трябва да се разделят на обективни - експертизи, международна помощ, издирване - и организационни, за които се носи управленска отговорност. Достъпът на защитата следва да е електронен и

проследим, а отказът или отлагането - мотивирани, ограничени във времето и подлежащи на контрол.

11. Как оценявате практиката на публични изявления на прокуратурата по висящи дела в светлината на презумпцията за невиновност и Директива 2016/343? Следва ли тя да води до дисциплинарна отговорност?

Прокуратурата може да информира обществото за предмета и етапа на производство, когато това е необходимо, но не може да представя заподозрян или обвиняем като виновен преди влязла в сила присъда. Съобщенията трябва да са точни, пропорционални и да избягват оценъчни квалификации, селективно разгласяване на доказателства и внушение за предрешен резултат.

При нарушение следва да има бърза корекция, право на защита на засегнатия и дисциплинарна проверка, когато е налице виновно поведение. Единична неточност не води автоматично до дисциплинарна отговорност; решаващи са съдържанието, контекстът, последиците и вината.

12. Ще се ангажирате ли със срок за откриване на процедури за всички свободни ръководни длъжности?

Да. В рамките на три месеца от конституирането на новия състав бих подкрепила публичен регистър на всички свободни и временно заети ръководни длъжности и календар за откриване на процедурите. За всяка нова вакантност процедурата следва да се открива без ненужно забавяне, по правило до един месец. Временното изпълнение не може да се превръща в алтернативен кадрови режим.

13. Ще подкрепите ли публикуването на всички дисциплинарни решения с мотивите и произнасянето по сигнали на граждани и адвокати в разумен, предварително обявен срок?

Да, при задължително обезличаване и защита на данните, когато законът го изисква. Публични трябва да са фактическата рамка, приложените критерии, правната квалификация и мотивът за санкцията или отказа. Ще подкрепя процесуален календар с междинно уведомяване при обективна невъзможност срокът да бъде спазен. Публикуването не трябва да превръща неприключило производство в публично наказание.

14. Какви обективни критерии за натовареност и качество трябва да съдържат атестациите?

Натовареността трябва да отчита не само броя преписки и дела, а фактическата и правната сложност, броя обвиняеми, обема цифрови данни, международните действия, експертизите, дежурствата и допълнителните функции. Качеството следва да се оценява чрез устойчивост и мотивираност на актовете, спазване на сроковете, отношение към правата на страните и резултатите от инстанционния контрол, без автоматична санкция за

оправдателна присъда или отменен акт. Данните трябва да се извличат автоматично, а качествената оценка да съдържа конкретни примери и право на възражение.

15. Как виждате взаимодействието с Европейската прокуратура и разрешаването на споровете за компетентност с нея?

Взаимодействието трябва да е бързо, писмено и основано на Регламент 2017/1939 и оперативните правила на Европейската прокуратура. Националната прокуратура следва своевременно да съобщава дела, които могат да засегнат финансовите интереси на ЕС, да пази доказателствата и да не води паралелни действия, които създават риск за производството. При спор за компетентност е необходим определен национален контакт, мотивирана позиция и използване на предвидения в правото механизъм, а не неформално прехвърляне на преписки. Ще подкрепя общи обучения и обезличен анализ на възникналите спорове.

16. Ще оповестявате ли срещите си с политици, представители на бизнеса и лобисти?

Да. Ще публикувам календар на служебните срещи с дата, участници, предмет и представени документи, освен когато законът изисква поверителност. Няма да обсъждам конкретни висящи кадрови, дисциплинарни или процесуални въпроси извън установената процедура. Случайният обществен контакт не е служебна среща, но опитът за влияние трябва да бъде документиран и докладван.

17. Ще публикувате ли особено мнение при всяко несъгласие с решение на колегията и ежегоден личен отчет за дейността си като член на ВСС?

Ще публикувам особено мнение, когато несъгласието е по съществен правен, кадрови или етичен въпрос и мотивите не са достатъчно видими от заседанието. Не бих превръщала всеки процедурен вот в отделен текст. Ежегодният личен отчет ще съдържа участия, предложения, гласувания по ключови въпроси, отводи, декларирани срещи и изпълнение на поетите ангажименти.

18. При какви обстоятелства бихте си направили отвод по решение на колегията, засягащо прокурор, с когото сте били в служебна зависимост?

Ще се отведа при пряка лична, семейна, имуществена или друга зависимост; при участие в подготовката на оспорвания акт; при пряко ръководство на конкретната работа, предмет на оценка; при изразена предварително категорична позиция или когато разумен външен наблюдател би имал основателно съмнение в безпристрастността ми. Самият факт, че сме

работили в една система, не е достатъчен. Решението за отвод или за неотвеждане трябва да бъде мотивирано и публично.

19. Ще се откажете ли от ръководната длъжност при избор и как ще се отвеждате по въпроси за ръководената от Вас прокуратура и досегашни подчинени?

При встъпване като член на ВСС ще изпълня закона относно несъвместимостта и няма да упражнявам паралелно административно ръководство. По решения, които пряко засягат мой акт като ръководител, личната ми управленска оценка или конкретен прокурор, чието предложение съм изготвила или чиято работа непосредствено съм оценявала, ще правя мотивиран отвод. При общи организационни въпроси за Апелативна прокуратура - София участието е допустимо, ако няма личен интерес и всички релевантни факти са публично декларирани.

21. Кой Ви предложи и имате ли професионална или лична зависимост от предложителите?

Предложението и имената на предложителите са част от публичната изборна процедура и са посочени в предложението за издигане на кандидатурата ми, отправено до ВСС.

22. Ще подкрепите ли публичност на статистиката за отказите по сигнали срещу магистрати и висши длъжностни лица и въвеждане на ефективен съдебен контрол върху тези откази?

Да. Статистиката трябва да е обезличена и да показва категорията на лицето, вида на твърдяното деяние, продължителността, основанието за отказ и резултата от последващ контрол. Така се виждат модели, без да се създава публичен списък на непроверени обвинения. Подкрепям съдебен контрол в ясно определени от закона случаи, особено при тежки престъпления и значим обществен интерес.

23. Каква е позицията Ви за право на пострадалия и защитата да обжалват прокурорски актове пред съд, а не само пред по-горестоящата прокуратура?

Подкрепям съдебен контрол върху актове, които окончателно прегражда наказателното производство или съществено засягат права, при ясни срокове и процесуална легитимация. Защитата трябва да може да оспорва мерки и откази, които засягат свободата, тайната на общуването, достъпа до материали и други основни права. Не всеки текущ организационен акт трябва да се обжалва отделно, защото това би фрагментирало разследването. Законът трябва да разграничи прегражданите и правозасягащите актове от оперативните действия.

24. Как ще се отнесете към кадрови и дисциплинарни решения, взети от прокурорската колегия след изтичане на мандата й на 3 октомври 2022 г., с оглед решението на Съда на ЕС от 30 април 2025 г.?

Решението на Съда на ЕС изключва безсрочно продължаване без изрична, ясна и времево ограничена правна основа на мандат на орган с правомощия за контрол и дисциплинарни предложения. Не следва автоматично всички актове да бъдат обявени за нищожни без компетентна процедура и анализ на националното право. Подкрепям извършването на одит на неприключилите и оспорени кадрови и дисциплинарни производства, приоритетно разглеждане от надлежно конституиран орган и възобновяване или преразглеждане, когато правото на защита го налага. Стабилността на влезлите в сила актове също е правна ценност и изключенията трябва да се решават по законов ред.

25. Как оценявате законосъобразността на действията на временно изпълняващия функциите главен прокурор след изтичането на законовия шестмесечен срок през юли 2025г. и произнасянето на Върховния касационен съд по този въпрос? Как следва да се третират актовете издадени в този период?

След изтичането на законовия шестмесечен срок едно и също лице не може да продължава да изпълнява функциите чрез тълкуване, което обезсмисля ограничението. Позицията на Наказателната колегия на ВКС от 18 септември 2025 г. показва конкретната процесуална последица: искане за възобновяване, подадено след срока, не представлява валидно сезиране.

За останалите актове не е правилно да се даде общ отговор. Валидността се преценява от компетентния съд или орган според вида на акта, правомощието и приложимия процес. ВСС трябва незабавно да прекрати организационната причина за спора, като определи надлежно временно изпълняващ и открие процедура за титуляр.

26. Как ще гарантирате спазването на законовия шестмесечен срок за временно изпълняващ функциите главен прокурор и непрекъснатостта на ръководството на прокуратурата, без тълкувания, които заобикалят закона?

Още при определянето на временно изпълняващ следва автоматично да се впише крайната дата и да се открие процедура за избор на титуляр. Най-късно два месеца преди изтичането, колегията трябва публично да разгледа готовността за следващо законосъобразно решение. Не приемам прекъсване за кратък период, промяна на наименованието на функцията или последователно преопределяне като начин да се започва нов срок за същото лице. Непрекъснатостта се осигурява с предварително планирано заместване и ясна законова процедура, а не с обезсилване на срока.

27. Какви конкретни промени предлагате след констатациите на Европейската комисия за липса на устойчиви резултати по корупцията по високите етажи?

Необходимо е малък брой специализирани екипи с реална автономия, стабилен състав, финансови разследващи експерти и пряк достъп до аналитични ресурси. За всяко дело следва да има план, срокове и периодичен качествен преглед от прокурор. Отчетността трябва да включва продължителност, причини за прекратяване, съдебен резултат и върнати дела, без квоти за обвинения или присъди.

Кадровите решения за тези звена трябва да са публични и основани на компетентност, а сигналите срещу висши лица - разпределяни с пълна електронна проследимост. Необходим е и разширен съдебен контрол върху отказите и прекратяванията, предвиден със закон.

28. Как ще гарантирате, че наказателни производства и мерки за неотклонение няма да се използват избирателно срещу политици, журналисти, адвокати или критици на властта?

Гаранцията е еднакъв доказателствен и процесуален стандарт, случайно разпределение, писмени указания и съдебен контрол. Професията или обществената позиция не дават имунитет, но и не могат да бъдат основание за по-тежко третиране. Искането за мярка трябва да се основава на конкретен риск по делото, а не на публичен отзвук.

Ще подкрепя обезличени сравнителни данни за мерките и продължителността по категории дела, проверка на статистически отклонения и дисциплинарна реакция при доказана целенасочена злоупотреба. При журналисти и адвокати трябва особено строго да се пазят източниците, адвокатската тайна и свободата на изразяване.

29. Какъв дисциплинарен подход ще прилагате при неформални контакти на прокурори с лобисти или лица, срещу които се водят производства?

Първо се установяват фактите, съдържанието и контекста на контакта. Случайна обществена среща е различна от тайно обсъждане на дело, искане за услуга, получена облага или посредничество. При последните са необходими незабавен отвод, запазване на данните, дисциплинарна проверка и сезиране на компетентния орган при данни за престъпление. Санкцията трябва да е пропорционална на умисъла, вредата, повторността и заеманата длъжност. Правилата за деклариране на служебни срещи ще намалят спора какво е допустимо.

30. Ще подкрепите ли обезличено публикуване на постановленията за прекратяване и отказите по дела със значим обществен интерес?

Да, след приключване на съответния контрол и при строга защита на лични данни, тайната на разследването, свидетелите и законните интереси на

страните. Публикуваният акт трябва да запази фактическата и правната логика, а не да бъде обезличен до неразбираемост. Критериите за „значим обществен интерес“ следва да са предварително приети и да включват длъжността на засегнатото лице, характера на твърдяното престъпление, обществените средства и институционалния ефект. Отказът за публикуване трябва да бъде мотивиран.

Отговор на допълнителните въпроси от Сдружение „Съюз на българските адвокати“ :

1. Какви мерки ще предложите за гарантиране на правото на защита в досъдебното производство, включително достъпа на защитата до материалите по делото и спазването на разумния срок?

Ще подкрепя електронен и своевременен достъп на защитата до всички материали, до които законът допуска достъп, с регистър на предоставеното и мотивиран акт при ограничение. Разследващият орган трябва да планира ключовите действия в срок, а продължителността на делата да се наблюдава по възраст, причина за забавяне и отговорно звено. Периодичният контрол не бива да се свежда до резолюция „да се ускори“, а до конкретни указания, срок и отчет.

Защитникът трябва да бъде своевременно уведомяван за действията, при които има право да участва, да разполага с достатъчно време за подготовка и да може ефективно да оспорва ограниченията. Достъпът до информация не изключва защита на свидетели, тайна на разследването и лични данни, но всяко ограничение трябва да е необходимо, пропорционално, временно и проверимо.

2. Подкрепяте ли промени в НПК, които намаляват процесуалните гаранции в досъдебното производство, като отпадане на предявяването на разследването, внасяне на обвинението направо в съда или по-нисък стандарт на доказване? Как съчетавате ефективността на процес с правото на защита?

Не подкрепям общо отпадане на предявяването на разследването, понижаване на доказателствения стандарт или прехвърляне на неизвършена прокурорска работа към съда. Ефективността не оправдава отслабване на равнопоставеността и правото на защита. Възможно е опростяване само при ясна категория производства, информирано участие на защитата и запазено право да се поиска запознаване и допълнително действие.

Обвинение следва да се внася в съда само когато прокурорът е проверил доказателствената достатъчност и законосъобразността на разследването. По-нисък праг за образуване или за отделни процесуални действия не може да се превръща в по-нисък стандарт за предаване на съд или за осъждане.

3. Ще подкрепите ли задължението прокуратурата да се произнася с мотивиран акт по всеки сигнал на гражданин и възможността отказите да се обжалват пред съд?

Всеки сигнал трябва да получи регистриран и разбираем отговор, но не всеки текст налага пълна наказателноправна проверка. Подкрепям кратък мотивиран акт, който посочва компетентността, релевантните факти, правното основание и реда за контрол. Повтарящи се сигнали без нови данни, очевидно неразбираеми материали или въпроси извън компетентността могат да се приключват по опростен ред, но и това решение трябва да е проследимо. Подкрепям разширяване на съдебния контрол върху откази и прекратявания, особено при тежки престъпления, посегателства срещу уязвими лица, магистрати и висши длъжностни лица и дела със значим обществен интерес. Обхватът и процесуалната легитимация трябва да са ясно уредени от закона, за да не се създаде паралелно неограничено производство.

4. Кои правомощия на главния прокурор бихте ограничили в рамките на действащата Конституция?

В рамките на Конституцията бих ограничила чрез закон и вътрешни правила възможността административното ръководство да се превръща в намеса по конкретна преписка. Методическите указания трябва да са общи, писмени, публикувани и съобразени със закона; индивидуалните указания - писмени, мотивирани и обжалваеми по служебен ред. Отнемането на преписка, командироването, проверките и дисциплинарните предложения трябва да подлежат на регистриране и мотивиране.

Кадровите предложения и поощренията не следва да зависят еднолично от главния прокурор. Прокурорската колегия трябва да решава след открита процедура и проверими критерии. Това запазва конституционните функции на главния прокурор, но премахва неформалните лостове за влияние.

5. Ще подкрепите ли поощренията да се предлагат от административния ръководител и да се решават от Прокурорската колегия с публикувани мотиви, вместо лично от главния прокурор?

Да. Предложението трябва да е мотивирано с конкретен принос, качество и професионално поведение, а не с общи похвали. Необходимо е предварително публикуване, възможност за проверка на данните и решение на колегията с индивидуални мотиви. Главният прокурор може да прави предложение само при същите правила, без привилегирован канал и без еднолично решение.

6. Ще подкрепите ли публичен регистър и максимален срок на командироването, включително във ВКП и ВАП, по заповед на главня прокурор?

Да. Регистърът следва да съдържа свободната длъжност, основанието, срока, органа, от който и в който е командирован магистратът, и мотивите за

продължаване, при защита на ненужните лични данни. Командироването трябва да е временно средство за неотложна необходимост, не заместваща конкурс процедура. Подкрепям максимален непрекъснат срок от шест месеца и забрана за повторно командироване на същата длъжност до приключване на своевременно обявен конкурс, освен при извънредно и подробно мотивирано изключение, определено със закон.

7. Следва ли процедурата за административен ръководител да се открива повторно, когато има само един кандидат?

Самият факт, че има един кандидат, не означава автоматично липса на честна процедура. Механичното прекратяване може да остави органа в продължително временно управление. По-доброто правило е да има достатъчен срок, активна публичност и анализ защо няма други кандидати. Ако има данни, че срокът, условията или неравният достъп са ограничили конкуренцията, процедурата трябва да се открие повторно. Ако кандидатът покрива високите критерии след реално състезателно изслушване, единствената кандидатура не е основание сама по себе си за отказ.

8. Ще се ангажира ли колегията да не избира кандидат при отрицателно становище на общото събрание без изрични писмени мотиви?

Становището на общото събрание не може да е правно вето, но е съществен източник на информация от хората, които познават работата на кандидата. При отрицателно становище изборът е допустим само след подробно обсъждане на конкретните възражения и индивидуални писмени мотиви защо те не променят оценката. Немотивираното им пренебрегване би обезсмислило магистратското самоуправление.

14. Кой и по какви критерии ще преценява злоупотребата с процесуални права при сигнали по чл. 145 ЗСВ и как гражданите ще защитят правата си?

Първоначалната преценка трябва да се прави от компетентния прокурор по предварително публикувани критерии, а не от административен ръководител по свободна целесъобразност. Злоупотреба може да се приеме при повторно подаване на идентичен сигнал без нови факти, очевидно противоречив или неразбираем текст след дадена възможност за уточнение, или използване на сигнала за цел, явно чужда на прокурорската компетентност. Не е злоупотреба сигналът да е неудобен, критичен или насочен срещу длъжностно лице.

Оставянето без разглеждане следва да става с кратък мотивиран акт, връчен на подателя, с посочен ред за контрол. Подкрепям съдебен контрол за категориите с висок обществен интерес и ефективен по-горестоящ контрол за останалите, както и публична обезличена статистика за основанията за отказ.

.....

Даниела Попова

гр. София, 16.10.2026г.